

Algoritmusok és adatszerkezetek II.

régebbi vizsgakérdések.

Ásványi Tibor – asvanyi@inf.elte.hu

2026. január 3.

Struktogram készítésekor a feladat része

- a paraméterek típusának megadása,
- a cím szerinti paraméterátvétel szükség szerinti jelölése,
- *függvények esetében* a visszatérési típus megadása,
- a láncolt adatszerkezetek elemtípusának (pl. E1, E2, Node, Edge) UML leírása,
- a lokális tömbök, objektumok, deklarálása.

Amenyiben a feladatot konkrét adatszerkezetek (tömbök, objektumok, pointerek) szintjén fogalmaztuk meg, akkor a megoldást is ezen a szinten kell megadni. Ilyenkor tehát nem fogadható el absztrakt gráfokat, halmazokat, sorozatokat, címkéket stb. használó megoldás.

Ilyenkor is szabad használni vermeket, sorokat, prioritásos sorokat, ahogy azokat a múlt félévben definiáltuk. Ha ettől eltérünk, a megfelelő kódot is meg kell adni.

A megoldás során figyeljünk a feladatban adott idő- és tárбonyolultságra (time and space complexity)! Az egyébként helyes megoldás pontszámát is erősen lerontja, ha ezeket nem vesszük figyelembe.

Akik nem a múlt félévben tanulták az Algo1-et, vagy nem ebben a félévben az Algo2-t, figyeljenek a terminológia esetleges változásaira!

Az algoritmusok konkrét példákon való bemutatásánál a működést alapértelmezésben az előadáson tanultak szerint kell szemléltetni.

A vizsgákon négy plusz egy összetett feladat van, $4*24+4=100$ pontért:

- kb. egy az első fejezetből (AVL fák, általános fák, B+ fák),
- kb. kettő a gráfalgoritmusokból és
- kb. egy az utolsó két fejezetből (sztring keresés, tömörítés).
- Az utolsó feladat 10 szakkifejezés fordítása magyarból angolra.

A ponthatárok: 85 → jeles ; 70 → jó ; 55 → közepes ; 40 → elégséges.

Az oktatók nevében kérem, hogy a szokásos szabályokon túl, a vizsgák során vegyék figyelembe az alábbiakat.

- A vizsga előtt ne jöjjönek be a terembe, amíg nem szólítjuk öröket!
- Azokra a helyekre üljenek, ahol találnak kérdéssort és üres papírt!
- A megoldáshoz csak kék (fekete és/vagy zöld) színnel író tollra, a diákokigazolványukra, hagyományos órára és esetleg egy üveg innivalóra lesz szükségük. Kérjük, hogy semmi egyéb ne legyen öröknél! Ennek a szabálynak a megszegése automatikusan elégtelen osztályzatot eredményez.
- Kérjük, vegyék le a sapkájukat a vizsga előtt!
- A táskájukat, hátizsákjukat, a kültérben szükséges ruhadarabjaikat és minden egyéb, a vizsgához szükségtelen kelléküket az üresesen maradt sorokba tegyék úgy, hogy azok a sorokban az átjárást ne akadályozzák!
- A vizsga során lehet kérdezni. mindenkit úgy ültetünk le, hogy oda tudunk hozzá menni, és közvetlenül tudunk vele kommunikálni. Ha nem egyértelmű ööknek a kérdés, vagy elakadnak egy kreatív feladat megoldásával, igyekszünk segítséget nyújtani, a továbbhaladáshoz ötletet adni.

Az alábbiakban vizsgakérdésekre adunk példákat.

1. Fák

1.1. AVL fák

1.a, A közönséges bináris keresőfákkal kapcsolatos fogalmakat ismertnek feltételezve, mondjuk ki az AVL fa meghatározásához szükséges definíciókat!

1.b, Adott a

{ [(2) 3 ({ } 4 {5})] 7 [(8) 9 ()] } AVL fa. Rajzolja le a fát a csúcsok egyensúlyaival együtt! Szemléthesse az előadásról ismert módon a 7 törlését és a 6 beszúrását, **mindkét esetben az eredeti fára!** (Törléskor, indeterminisztikus esetben a jobb részfa minimumát használjuk!) Jelölje, ha ki kell egyensúlyozni, a kiegyensúlyozás helyét, és a kiegyensúlyozás után is rajzolja újra fát! A rajzokon jelölje a belső csúcsoknak az algoritmus által nyilvántartott egyensúlyait is, a szokásos módon!

1.c, Rajzolja le a hat általános kiegyensúlyozási séma közül azokat, amiket alkalmazott!

2.a, A bináris keresőfákkal kapcsolatos fogalmakat ismertnek feltételezve, mondja ki az AVL fa meghatározásához szükséges definíciókat!

2.b, Szemléthesse az 1 beszúrását és a 4 törlését, **mindkét esetben a { [(2) 3 ()] 4 [(5) 6 ({7} 8 { })] }** AVL fára! (Törléskor, indeterminisztikus esetben a jobb részfa minimumát használjuk!) Jelölje, ha ki kell egyensúlyozni, a kiegyensúlyozás helyét, és a kiegyensúlyozás után is rajzolja újra fát! A rajzokon jelölje a belső csúcsoknak az algoritmus által nyilvántartott egyensúlyait is, a szokásos módon!

2.c, Rajzolja le a hat általános kiegyensúlyozási séma közül azokat, amiket alkalmazott!

3.a, Adja meg az előadásról ismert **AVLremMin($t, minp, d$)** rekurzív eljárás és segédeljárásai struktogramjait, ami a $t \neq \emptyset$ AVL fából kiveszi a legkisebb kulcsú csúcsot, és $minp$ -be teszi a címét! A d logikai típusú paraméterben azt kapjuk meg, hogy a művelet hatására csökkent-e a fa magassága. A kiegyensúlyozási szabályokat megvalósító eljárások közül elég a $(++, 0)$ esetet kódolót részletezni, a szabálynak megfelelő ábrával együtt.

3.b, Igaz-e, hogy $MT(n) \in \Theta(\log n)$? Miért?

4.a, A bináris keresőfákkal kapcsolatos fogalmakat ismertnek feltételezve, mondja ki az AVL fa meghatározásához szükséges definíciókat!

4.b, Az AVL fák mérete és magassága között milyen összefüggést ismer? Mi ennek a jelentősége az AVL fák műveletei szempontjából? Mely műveletek hatékonyさága függ az AVL fa magasságától?

4.c, Rajzolja le az előadásról ismert módon az AVL fák kiegyensúlyozási

sémáit a $(--, -)$ -os és a $(--, +)$ esetekben! Mutassa be ezek működését egy-egy egyszerű példán, ahol azonban egyik, a sémákban jelölt részfa sem üres!

4.d, Adja meg a $(--, -)$ -os kiegyensúlyozás struktogramját! Mekkora a műveletigénye?

5.a, Adjon olyan $- 0, 1, 2, 3$ és 4 magasságú — AVL fákat, amik egyben Fibonacci fák is!

5.b, Definiálja a Fibonacci fák magassága és mérete közti összefüggést leíró rekurzív f_h függvényt!

5.c, Igaz-e, hogy adott magasságú kiegyensúlyozott fák között a Fibonacci fák a legkisebb méretűek? Miért?

5.d, Mondja ki az AVL fák mérete és magassága közti összefüggésre vonatkozó kettős egyenlőtlenséget, és írja le a bizonyítás vázlatát!

6.a, A bináris keresőfa fogalmát ismertnek feltételezve, mondja ki az AVL fa meghatározásához szükséges definíciókat!

6.b, Rajzolja le az $\{ [(1) 4 (\{6\} 7 \{ \})] 9 [(11) 14 ()] \}$ AVL fát a csúcsok egyensúlyaival együtt!

6.c, Szemléltesse az előadásról ismert módon a legnagyobb kulcsú csúcs törlését és az 5 beszúrását, **mindkét esetben az eredeti fára!** Jelölje, ha ki kell egyensúlyozni, a kiegyensúlyozás helyét, és a kiegyensúlyozás után is rajzolja újra a fát! A rajzokon jelölje a belső csúcsoknak az algoritmus által nyilvántartott egyensúlyait is, a szokásos módon!

6.d, Rajzolja le a hat általános kiegyensúlyozási séma közül azokat, amiket alkalmazott!

7.a, Adja meg az előadásról ismert **AVLinsert**(t, k, d) rekurzív eljárás struktogramját, ami a t AVL fába beszúrja a k kulcsot! A d logikai típusú paraméterben azt adjuk vissza, hogy a művelet hatására növekedett-e a fa magassága. Az **AVLinsert**(t, k, d) segédeljárásai közül elég a **rightSubTreeGrow()** és a **balancePPp()** struktogramjait megadni, a megfelelő paraméterezzel, ez utóbbi esetében a megvalósított kiegyensúlyozási szabálynak $(++, +)$ megfelelő ábrával együtt.

7.b, Igaz-e, hogy $MT(n) \in \Theta(\log n)$? Miért?

8.a, Adja meg az előadásról ismert **AVLinsert**(t, k, d) rekurzív eljárás struktogramját, ami a t AVL fába beszúrja a k kulcsot! A d logikai típusú paraméterben azt adjuk vissza, hogy a művelet hatására növekedett-e a fa magassága. Az **AVLinsert**(t, k, d) segédeljárásai közül elég a **rightSubTreeGrow()** és a **balancePPm()** struktogramjait megadni, a megfelelő paraméterezzel,

ez utóbbi esetében a megvalósított kiegyensúlyozási szabálynak $(++, -)$ megfelelő ábrával együtt.

8.b, Igaz-e, hogy $MT(n) \in \Theta(\log n)$? Miért?

9.a, Adja meg az előadásról ismert **AVLInsert**(t, k, d) rekurzív eljárás struktogramját, ami a t AVL fába beszúrja a k kulcsot! A d logikai típusú paraméterben azt adjuk vissza, hogy a művelet hatására növekedett-e a fa magassága. Az **AVLInsert**(t, k, d) segédeljárásai közül elég a `leftSubTreeGrow()` és a `balanceMMm()` struktogramjait megadni, a megfelelő paraméterezővel, ez utóbbi esetében a megvalósított kiegyensúlyozási szabálynak $(--, -)$ megfelelő ábrával együtt.

9.b, Igaz-e, hogy $MT(n) \in \Theta(\log n)$? Miért?

10.a, Adja meg az előadásról ismert **AVLInsert**(t, k, d) rekurzív eljárás struktogramját, ami a t AVL fába beszúrja a k kulcsot! A d logikai típusú paraméterben azt adjuk vissza, hogy a művelet hatására növekedett-e a fa magassága. Az **AVLInsert**(t, k, d) segédeljárásai közül elég a `leftSubTreeGrow()` és a `balanceMMP()` struktogramjait megadni, a megfelelő paraméterezővel, ez utóbbi esetében a megvalósított kiegyensúlyozási szabálynak $(--, +)$ megfelelő ábrával együtt.

10.b, Igaz-e, hogy $MT(n) \in \Theta(\log n)$? Miért?

11*. A $t : \text{Node}^*$ típusú pointer egy láncoltan ábrázolt bináris fát azonosít. A fa csúcsaiban nincsenek „parent” pointerek. Írja meg a **Fibonacci**(t) rekurzív logikai függvényt, ami $\Theta(|t|)$ műveletigénnyel eldönti, hogy a t Fibonacci fa-e! A függvény a fát ne változtassa meg!

1.2. Általános fák

1.a, Rajzolja le részletesen az $\{1 [2 (5)] [3] [4 (6) (7)]\}$ általános fa binárisan láncolt reprezentációját! A rajzon a csúcsok szerkezete és a mutatók iránya is világosan látható legyen!

1.b, A fenti reprezentációhoz adja meg a fa csúcsai osztályának UML leírá-sát!

1.c, A t pointer egy binárisan láncolt általános fát azonosít. Írja meg a **faKi**(t) eljárást, ami kiírja a fát szöveges (zárójeles) alakban, $\Theta(n)$ műveletigénnyel és $O(h)$ tárigénnyel, ahol n a t fa mérete és h a magassága! A kiíratásnál elegendő csak kerek zárójeleket alkalmazni.

2.a, Rajzolja le részletesen az $\{1 [2] [3 (4 \{5\}) (6 \{7\} \{8\}) (9)]\}$ általános fa binárisan láncolt reprezentációját! A rajzon a csúcsok szerkezete és a mutatók iránya is világosan látható legyen!

2.b, A fenti reprezentációhoz adja meg a fa csúcsai osztályának UML leírá-sát!

2.c, A t pointer egy binárisan láncolt általános fát azonosít. Írja meg a $\text{height}(t)$ függvényeljárást, ami kiszámolja a t fa magasságát, $\Theta(n)$ művelet-igénnnyel és $O(h)$ tárígénnyel, ahol n a t fa mérete és h a magassága!

1.3. B+ fák

1.a, Egy d -edfokú B+ fa csúcsaiban 4 bájtos kulcsok és 6 bájtos pointerek vannak. A B+ fát mágneslemezen tároljuk, ahol a blokkméret 4096 bájt. Mekkorának érdemes választani a B+ fa d fokszámát? Miért?

1.b, Rajzolja le a $[(9\ 10)\ 11\ (12\ 13)\ 14\ (15\ 16\ 17)\ 18\ (19\ 20)]$ negyedfokú B+ fát! Szemléltesse az előadásról ismert algoritmus szerint a 14 beszúrását!

1.c, Adott az $\{ [(1\ 2)\ 3\ (4\ 5)]\ 7\ [(11\ 15\ 20)\ 27\ (27\ 30)] \}$ negyedfokú B+ fa. Rajzolja le a fát! Szemléltesse az előadásról ismert módon a 18 beszúrását, valamint a 30 és a 4 törlését, **mindhárom esetben az eredeti fára!**

2.a, A d -edfokú B+ fák **belső** csúcsainak milyen tulajdonságait ismeri?

$\{ [(1\ 2)\ 3\ (5\ 6\ 7)]\ 8\ [(9\ 10)\ 11\ (12\ 13)\ 14\ (14\ 16\ 17)\ 18\ (19\ 20)] \}$

2.b, Adott a fenti negyedfokú B+ fa. Rajzolja le a fát! **2.c,** Szemléltesse az előadásról ismert algoritmus szerint a 11, a 4 és a 15 beszúrását, **mindhárom esetben az eredeti fára!**

3.a, A d -edfokú B+ fák *levél* csúcsainak milyen tulajdonságait ismeri?

3.b, $[(9\ 10)\ 11\ (12\ 13\ 14)\ 15\ (15\ 16)\ 18\ (19\ 20)]$

Rajzoluk le a fenti negyedfokú B+ fát! Szemléltessük az előadásról ismert algoritmus szerint a 11 beszúrását, és a 9, illetve a 19 törlését, **mindhárom esetben az eredeti fára!**

4.a, A d -edfokú B+ fák *levél* csúcsainak milyen tulajdonságait ismeri?

4.b, $\{ [(1\ 2)\ 3\ (5\ 6\ 7)]\ 9\ [(9\ 10)\ 11\ (12\ 13)\ 14\ (15\ 16\ 17)\ 18\ (19\ 20)] \}$

Rajzoluk le a fenti negyedfokú B+ fát! Szemléltessük az előadásról ismert algoritmus szerint a 14 beszúrását, és az 1, illetve a 9 törlését, **mindhárom esetben az eredeti fára!**

5.a, A d -edfokú B+ fák **belső** csúcsainak milyen tulajdonságait ismeri?

$\{ [(1\ 2)\ 3\ (5\ 6)]\ 8\ (9\ 10\ 11)\ 12\ (12\ 13)]\ 14\ [(14\ 17)\ 18\ (19\ 20)] \}$

5.b, Adott a fenti negyedfokú B+ fa. Rajzolja le a fát!

5.c, Szemléltesse az előadásról ismert algoritmus szerint a 8 beszúrását, valamint a 2 és a 14 törlését, **mindhárom esetben az eredeti fára!**

6.a, Hol helyezkednek el a B+ fában tárolt kulcshalmaz elemei? Mi a többi kulcs szerepe?

6.b, Tegyük fel, hogy adott egy d -edfokú, h magasságú $B+$ fa! Adjon alsó és felső becslést a $B+$ fában tárolt kulcsalmaz n méretére! (Indokolja is a becsléseket!)

6.c, Tegyük fel, hogy egy $B+$ fára $n = 10^9$ és $d = 400$; legfeljebb mekkora lehet a fa h magassága, és miért?

6.d, Tegyük fel, hogy egy d -edfokú $B+$ fában egy n méretű kulcsalmazt tárolunk! Adjon alsó és felső becslést a fa h magasságára! (Indokolja is a becsléseket!)

6.e, Milyen kapcsolatban áll a $B+$ fa h magassága a keresés, a beszúrás és a törlés műveletigényével?

2. Gráfalgoritmusok

2.1. Gráfprezentációk

A gráfok reprezentációnál a gráfok csúcsait az egész Gráfalgoritmusok fejezetben az $1 \dots n$ sorszámokkal azonosítjuk, ahol $n \geq 1$ egész szám.

1. A $C/1 : \mathbb{B}[n, n]$ bitmátrix egy irányított gráf szomszédossági mátrixos ábrázolása. Írja meg a **transzformál**(C, G) eljárást, ami előállítja a $G/1 : Edge*[n]$ gráfot, ami a C mátrixszal reprezentált gráf szomszédossági listás reprezentációja! A szomszédossági listák egyszerű láncolt listák (fejelem nélküli, nemciklikus, egyirányú listák) legyenek! $MT(n) \in \Theta(n^2)$.

2.a, Rajzolja le a következő irányított gráf szomszédossági listás reprezentációját!¹ **1 → 2.** **2 → 1 ; 3.**

2.b, $G/1 : Edge*[n]$ egy irányított, élsúlyozatlan gráf szomszédossági listás ábrázolása. A listák egyszerű láncolt listák (fejelem nélküli, nemciklikus, egyirányú listák). Adja meg az *Edge* osztály UML leírását!

2.c, Írja meg a **transzponál**(G, GT) eljárást, ami előállítja a $GT/1 : Edge*[n]$ gráfot! Ez utóbbi a $G/1 : Edge*[n]$ gráf transzponáltjának szomszédossági listás reprezentációja. A G gráfot ne változtassuk meg! $MT(n, m), MS(n, m) \in \Theta(n + m)$, ahol m a gráf éleinek száma.

3.a, $G/1 : Edge*[n]$ egy irányított, élsúlyozatlan gráf szomszédossági listás ábrázolása. A $G[i]$ listák egyszerű láncolt listák (fejelem nélküli, egyirányú, nemciklikus listák). Adja meg a listaelem típus UML leírását!

3.b, Írja meg a **kibeFokok**(G, be, ki) eljárást, ami minden $u \in 1 \dots n$ csúcsra a $be[u]$ -ban kiszámítja a csúcs bemeneti fokszámát, $ki[u]$ -ban pedig a kimeneti fokszámát! $MT(n, m) \in \Theta(n + m)$, $MS(n, m) \in \Theta(1)$, ahol m a gráf éleinek száma.

2.2. Szélességi keresés

1.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Szélességi gráfkeresés*?

1.b, Adja meg az algoritmus absztrakt struktogramját!

1.c, A *Szélességi gráfkeresés* a gráf mely csúcsaiba talál optimális utat, és a végrehajtás során mikor?

1.d, Mit tud a *Szélességi gráfkeresés* műveletigényéről? (Indokolja is az állítást!)

1.e, Szemléltesse az algoritmust az **a** csúcsból indítva, az

¹ $u \rightarrow v_1; \dots; v_k$. azt jelenti, hogy az u csúcs közvetlen rákövetkezői $v_1, \dots, v_k$.

a – b ; d. b – c ; d. c – e. d – e.

irányítatlan gráfon!² Rajzolja le az eredményül adódó szélességi fát is!

2.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Szélességi gráfkeresés*?

2.b, Rajzolja le részletesen az alábbi irányított gráf (i) grafikus, (ii) csúcs-mátrixos és (iii) szomszédossági listás ábrázolását!³

a → b ; d. b → c ; d. c → e. e → c ; d.

2.c, Szemléthesse a *Szélességi gráfkeresést* az **a** csúcsból indítva, a fenti gráfon! Rajzolja le az eredményül adódó szélességi fát is!

2.d, Mekkora a *Szélességi gráfkeresés* műveletigénye, és miért?

3.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Szélességi gráfkeresés*?

3.b, Rajzolja le részletesen az alábbi irányított gráf szomszédossági listás ábrázolását!⁴ **1 → 2. 2 → 3; 1.**

3.c, $G/1 : Edge*[n]$ egy élsúlyozatlan gráf szomszédossági listás ábrázolása. A $G[i]$ listák egyszerű láncolt listák (fejelem nélküli, egyirányú, nemciklikus listák). Adja meg az *Edge* osztály UML leírását!

3.d, Írja meg a **BFS**(G, s, d, π) eljárást, ami a fenti módon ábrázolt G gráfra kiszámolja annak s gyökércsúcsú szélességi faját! A csúcsok d és π értékeit a megfelelő nevű tömbök reprezentálják! Ne feledkezzen meg a paraméterek típusának megadásáról sem! $MT(n, m) \in \Theta(n + m)$, ahol m a gráf éleinek száma.

2.3. Mélységi keresés és topologikus rendezés

1.a, Mit értünk egy irányított gráf csúcsainak topologikus rendezése alatt? Mondja ki és bizonyítsa be az ezzel kapcsolatos tételeit!

1.b, Mutassa be az alábbi gráf⁵ csúcsai topologikus rendezésének a gráf mélységi bejárására épülő algoritmusát! (Az algoritmus szemléltetése során a nemdeterminisztikus esetekben mindenkor az alfabetikusan kisebb indexű csúcsot részesítse előnyben!)

1.c, Módosítsa egyetlen él behúzásával úgy a gráfot, hogy ne legyen topologikus rendezése! A módosított gráfnak miért nincs topologikus rendezése? Mikor derül ez ki a fent szemléltetett algoritmus végrehajtása során?

1.d, Mit tud a mélységi bejárásra épülő topologikus rendezés műveletigényéről? (Indokolja is az állítást!)

a → b ; d. b → c ; d. c → e. d → e. f → c ; e.

---

² $u - v_1; \dots; v_k$. azt jelenti, hogy az *irányítatlan gráfban* az u csúcs u -nál nagyobb indexű szomszédai $v_1, \dots, v_k$. (Ezzel a jelöléssel a gráf minden élét csak egyszer tüntetjük fel.)

³ $u \rightarrow v_1; \dots; v_k$. azt jelenti, hogy az u csúcs közvetlen rákövetkezői $v_1, \dots, v_k$.

⁴ $u \rightarrow v_1; \dots; v_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs közvetlen rákövetkezői $v_1, \dots, v_k$.

⁵ $u \rightarrow v_1; \dots; v_k$. azt jelenti, hogy az u csúcs közvetlen rákövetkezői $v_1, \dots, v_k$.

2.a, Rajzolja le a *Mélységi gráfkeresés* absztrakt struktogramját! Mit tud a műveletigényéről? (Indokolja is az állítást!)

2.b, Adja meg az éltípusok definícióját és mondja ki az osztályozásukkal kapcsolatos tétele!

2.c, Szemléltesse a *Mélységi keresést* az alábbi irányított gráfon⁶ úgy, hogy nemdeterminisztikus esetekben minden indexű csúcsot részesítse előnyben! Jelölje a bejárás során a különböző éltípusokat is!

$$a \rightarrow b ; d. \quad b \rightarrow c ; d. \quad c \rightarrow e. \quad d \rightarrow e. \quad e \rightarrow b. \quad f \rightarrow c ; e.$$

2.4. Minimális feszítőfák

2.4.1. Kruskal algoritmusa

1.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Kruskal* algoritmus?

1.b, Szemléltesse a működését az előadásról ismert módon az alábbi gráfon!⁷

1.c, Mondja ki a biztonságos elekről és a minimális feszítőfákról szóló tétele! Definiálja a tételeben szereplő *vágás* és *könnyű él* fogalmakat!

1.d, Hogyan következik a *Kruskal* algoritmus helyessége ebből a tételeből?

1.e, Mekkora az algoritmusnak az előadásról ismert műveletigénye, és milyen feltételekkel?

$$a - b, 0 ; d, 1. \quad b - c, 5 ; d, 2 ; e, 3. \quad d - e, 4.$$

2.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Kruskal* algoritmus?

2.b, Szemléltesse a működését az előadásról ismert módon az
 $a - b, 3 ; d, 1. \quad b - c, 5 ; d, 2 ; e, 3. \quad c - e, 4. \quad d - e, 0.$
gráfon!⁸

2.c, Adja meg a fő eljárás struktogramját! Magyarázza el a segédeljárások és a segédfüggvény működését!

2.d, Mekkora az algoritmus műveletigénye? Miért?

2.4.2. Prim algoritmusa

1.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a Prim algoritmus?

1.b, Definiálja a súlyozott szomszédossági csúcsmátrix fogalmát!

1.c, Csak tömb adatszerkezeteket használva adja meg a $\text{Prim}(C, r, d, \pi)$ eljárás struktogramját, ahol a gráfot a $C[1..n, 1..n]$ súlyozott szomszédossági csúcsmátrix segítségével ábrázoltuk, és a fa építése az r csúcsból indul. A

⁶ $u \rightarrow v_1; \dots; v_k$. azt jelenti, hogy az u csúcs közvetlen rákövetkezői $v_1, \dots, v_k$.

⁷ $u - v_1, w_1; \dots; v_k, w_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs u -nál nagyobb indexű szomszédai $v_1, \dots, v_k$, és a megfelelő irányítatlan élek súlyai sorban $w_1, \dots, w_k$.

⁸ $u - v_1, w_1; \dots; v_k, w_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs u -nál nagyobb indexű szomszédai $v_1, \dots, v_k$, és a megfelelő irányítatlan élek súlyai sorban $w_1, \dots, w_k$.

segédeljárásokat is részletezze! Az eredményt, a csúcsok d és a π értékeit a $d[1..n]$ és a $\pi[1..n]$ vektorokban kapjuk. $MT(n) \in O(n^2)$, $MS(n) \in O(n)$

2.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Prim* algoritmus?

2.b, Szemléltesse a működését az

a – b, 0 ; d, 1. b – c, 5 ; d, 2 ; e, 3. c – e, 2. d – e, 2.

irányítlan gráfon, a **d** csúcsból indítva!⁹.

2.c, Mondja ki a biztonságos élekről és a minimális feszítőfákról szóló tételt! Definiálja a tételben szereplő *vágás* és *könnyű él* fogalmakat! Hogyan következik a *Prim* algoritmus helyessége ebből a tételből?

2.d, Mekkora az algoritmusnak az előadásról ismert műveletigénye, és milyen feltételekkel?

2.5. Legrövidebb utak egy forrásból

2.5.1. Legrövidebb út kiírása

1. A Dijkstra algoritmus eredményeképpen megkaptuk a $d/1:\mathbb{R}[n]$ és a $\pi/1:\mathbb{N}[n]$ tömböket, amik a gráf csúcsainak a d és π értékeit tartalmazzák. (A gráf csúcsait az $1..n$ sorszámokkal azonosítjuk.)

Tegyük fel, hogy a start csúcsból elérhető a v csúcs! Írja meg az **útkiíró**(d, π, v) **rekurzív** függvényt, ami a $d[v]$ értékkel tér vissza, és kiírja a start csúcsból a v csúcsba vezető optimális utat a következő formátumban: Az úton tetszőleges x csúcs „ $x:d$ ” alakban jelenik meg, ahol d az x csúcs d -értéke. minden él „ $--w-->$ ” alakban jelenik meg, ahol w az él súlya. Adott a kiír(y) eljárás, ami tetszőleges y számot vagy sztringet kiír.

Ha például a gráfnak három csúcsa van, $d[1..3] = \langle 4; 9; 0 \rangle$ és $\pi[1..3] = \langle 3; 1; 0 \rangle$, akkor a startcsúcsból a 2 indexű csúcsba vezető optimális út a következő alakban jelenjen meg: $3:0--4-->1:4--5-->2:9$

2. A Dijkstra algoritmus eredményeképpen megkaptuk a $d/1:\mathbb{R}[n]$ és a $\pi/1:\mathbb{N}[n]$ tömböket, amik a gráf csúcsainak a d és π értékeit tartalmazzák. (A gráf csúcsait az $1..n$ sorszámokkal azonosítjuk.)

Tegyük fel, hogy a start csúcsból elérhető a v csúcs! Írja meg az **útkiíró**(d, π, v) **nemrekurzív** függvényt, ami a $d[v]$ értékkel tér vissza, és kiírja a start csúcsból a v csúcsba vezető optimális utat a következő formátumban: Az úton tetszőleges x csúcs „ $x:d$ ” alakban jelenik meg, ahol d az x csúcs d -értéke. minden él „ $--w-->$ ” alakban jelenik meg, ahol w az él súlya. Adott a kiír(y) eljárás, ami tetszőleges y számot vagy sztringet kiír.

---

⁹ $u - v_1, w_1; \dots v_k, w_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs u -nál nagyobb indexű szomszédai $v_1, \dots, v_k$, és a megfelelő irányítlan élek súlyai $w_1 = w(u, v_1), \dots, w_k = w(u, v_k)$. (Ezzel a jelöléssel minden élet csak egyszer tüntetünk fel.)

Ha például a gráfnak három csúcsa van, $d[1..3] = \langle 4; 9; 0 \rangle$ és $\pi[1..3] = \langle 3; 1; 0 \rangle$, akkor a startcsúcsból a 2 indexű csúcsba vezető optimális út a következő alakban jelenjen meg: $3 : 0 -- 4 --> 1 : 4 -- 5 --> 2 : 9$

2.5.2. A QBF (Queue-based Bellman-Ford vagy Breadth-first Scanning) algoritmus

1.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *QBF* algoritmus? Adja meg a struktogramjait általános esetben!

1.b, Mit értünk a fenti program futásának *menetei* alatt? Mi a menetekhez kapcsolódó alapvető tulajdonság?

1.c, Adjon az algoritmus műveletigényére aszimptotikus *felső* becslést, és indokolja is állítását!

1.d, Honnét ismerhető fel, hogy van-e a gráfban a startcsúcsból elérhető negatív kör? Hogyan lokalizálható egy ilyen negatív kör?

1.e, Szemléltesse az algoritmus működését az alábbi gráfon, az **a** csúcsból indítva!¹⁰ Grafikusan adja meg a végeredményt, a szokásos módon!

$$\begin{array}{ll} a \rightarrow b, 2 ; d, 4. & b \rightarrow c, -1 ; d, 1. \\ & d \rightarrow e, -2. \end{array} \quad \begin{array}{l} c \rightarrow a, -1 ; d, 2 ; e, 2. \\ \qquad \qquad \qquad e. \end{array}$$

1.f, Hogyan változik az algoritmus működése, ha a $c \rightarrow a$ él súlya -2? (Minden más változatlan.) Értelmezze az így kapott végeredményt!

2. $G[1..n]$ egy irányított, élsúlyozott, egyszerű gráf szomszédossági listás ábrázolása. A $G[i]$ listák egyszerű láncolt listák, $s \in 1..n$.

2.a, Írjuk meg a $QBF(G, s, d, \pi)$ függvényt, ami a fenti $G[1..n]$ és s szerint $O(n * m)$ műveletigénnel kiszámolja (a d és a π tömbökben, a szokásos ábrázolással) a legrövidebb utakat minden s -ből elérhető csúcsra, feltéve, hogy a QBF algoritmus előfeltétele teljesül, de azt az esetet is a tanultak szerint kezeli, amikor ez nem teljesül.

2.b, Mi a függvény fent említett előfeltétele?

2.c, Hogyan kezeli azt az esetet, amikor ez az előfelétel nem teljesül?

2.d, Hogyan értelmezhető az eredménye ez utóbbi esetben?

2.e, Mit tud mondani a hatékonyságáról ebben az esetben? Indokolja is az állítását!

2.5.3. DAG lerövidebb utak egy forrásból

1.a, Írja le röviden, szóban vagy struktogrammal, azt a tanult algoritmust, mellyel irányított, súlyozott, *körmentes* gráfokra a leghatékonyabb módon

---

¹⁰ $u \rightarrow v_1, w_1; \dots v_k, w_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs közvetlen rákövetkezői $v_1, \dots, v_k$, és a megfelelő irányított élek súlyai sorban $w_1, \dots, w_k$.

határozhatjuk meg a start csúcsból a többi csúcsba vezető legrövidebb utak fáját! (Negatív élköltségek is megengedettek.)

1.b, Mekkora a műveletigénye? Miért?

1.c, Szemléltesse a működését az alábbi gráfon,¹¹ ahol a csúcsok topologikus rendezése $\langle a,b,c,d,e,f \rangle$, és a „b” a startcsúcs! A legrövidebb utak fáját rajzolja is le!

$$a \rightarrow d, 2; f, 3. \quad b \rightarrow c, 2; e, 4. \quad c \rightarrow d, -1; e, 1. \quad d \rightarrow e, 2; f, 2. \quad e \rightarrow f, -2.$$

2.5.4. Dijkstra algoritmusa

1.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Dijkstra* algoritmus? Mekkora a műveletigénye n csúcsú gráf esetén, ha a prioritásos sort rendezetlen tömbbel reprezentáljuk? Miért?

1.b, Szemléltesse a működését az alábbi irányítatlan gráfon az **a** csúcsból indítva, az előadásról ismert módon!¹² Rajzolja le a legrövidebb utak fáját is, ami az eredményből adódik!

$$a - b, 2; c, 1; d, 4. \quad b - d, 0. \quad c - d, 2; e, 2. \quad d - e, 1. \quad e.$$

2.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a Dijkstra algoritmus? Adja meg a struktogramját!

2.b, Mit értünk a gráfok élsúlyozott szomszédossági listás ábrázolása alatt? Mekkora az algoritmus futási ideje az előbbi gráfprezentáció és a prioritásos sor bináris kupaccal való megvalósítása esetén? Miért?

2.c, Milyen állítás igaz, amikor egy tetszőleges csúcsot kiválasztunk kiterjesztésre? Miért?

2.6. Legrövidebb utak minden csúcspárra

1.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a Floyd-Warshall algoritmus? Mekkora a műveletigénye n csúcsú gráf esetén? Miért?

1.b, Szemléltessük a működését az alábbi irányított gráfon a $(D^{(0)}, \Pi^{(0)}), \dots, (D^{(3)}, \Pi^{(3)})$ mátrix párok megadásával!¹³

1.c, Rajzoljuk le a legrövidebb utak fáit, amiket az eredményből kiolvashatunk!

$$1 \rightarrow 3, 1. \quad 2 \rightarrow 1, 0 ; 3, 2. \quad 3 \rightarrow 1, 1 ; 2, 2.$$

---

¹¹ $u \rightarrow v_1, w_1; \dots v_k, w_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs közvetlen rákövetkezői $v_1, \dots v_k$; sorban $w_1, \dots w_k$ súlyokkal.

¹² $u - v_1, w_1; \dots v_k, w_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs u -nál nagyobb indexű szomszédai $v_1, \dots v_k$, és a megfelelő irányítatlan élek súlyai sorban $w_1, \dots w_k$.

¹³ Az „ $u \rightarrow v_1, w_1; \dots v_k, w_k$.” formula azt jelenti, hogy a gráf u csúcsából kivezető élek $(u, v_1), \dots (u, v_k)$, sorban $w_1 = w(u, v_1), \dots w_k = w(u, v_k)$ súlyokkal.

2. $G[1..n]$ egy irányított, élsúlyozott, egyszerű gráf szomszédossági listás ábrázolása. A $G[i]$ listák egyszerű láncolt listák.

2.a, Írjuk meg a FloydWarshall(G, D, Π) függvényt, ami a fenti $G[1..n]$ szerint $\Theta(n^2)$ műveletigénnyel inicializálja a Floyd-Warshall algoritmus $D[1..n, 1..n]$ és $\Pi[1..n, 1..n]$ mátrixait, majd $\Theta(n^3)$ műveletigénnyel kiszámolja a legrövidebb utakat minden csúcspárra, feltéve, hogy a Floyd-Warshall algoritmus előfeltétele teljesül, de azt az esetet is a tanultak szerint kezeli, amikor ez nem teljesül.

2.b, Mi a függvény fent említett előfeltétele?

2.c, Hogyan kezeli azt az esetet, amikor ez az előfelétel nem teljesül?

2.d, Hogyan értelmezhető az eredménye ez utóbbi esetben?

2.e, Mit tud mondani a hatékonyságáról ebben az esetben? Indokolja is az állítását!

3.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a *Floyd-Warshall* algoritmus?

3.b, Tegyük fel, hogy a gráfnak n csúcsa van! Mi a $\langle (D^{(k)}, \Pi^{(k)}) : k \in 0..n \rangle$ mátrix-pár sorozat definíciója? Mi a rekurzív képlete?

3.c, Adja meg az algoritmus struktogramját, feltéve, hogy a gráf szomszédsági mátrixszal adott! Mekkora a műveletigénye n csúcsú gráf esetén?

3.d, Miért elegendő egyetlen (D, Π) mátrix-pár a programban?

4.a, Milyen gráfokon és mit számol ki a Floyd-Warshall algoritmus?

4.b, Mekkora a műveletigénye n csúcsú gráf esetén? Miért?

4.c, Szemléltesse a működését az alábbi irányítatlan gráfon a $(D^{(0)}, \Pi^{(0)}), \dots, (D^{(4)}, \Pi^{(4)})$ mátrix párok megadásával!¹⁴

4.d, Melyik az alábbi gráf legkisebb részgráfja, ami az összes optimális utat tartalmazza?

1 – 2, 3; 3, 1; 4, 4. 2 – 4, 0. 3 – 4, 1. 4.

2.7. Irányított gráf tranzitív lezártja

1.a, Mit jelent egy gráf tranzitív lezártja, amit Warshall algoritmusa számol ki?

1.b, Tegyük fel, hogy a gráfnak n csúcsa van! Mi a $\langle T^{(k)} : k \in 0..n \rangle$ mátrix sorozat definíciója? Mi a rekurzív képlete?

1.c, Adja meg az algoritmus struktogramját! Mekkora a műveletigénye n csúcsú gráf esetén? Miért elegendő egyetlen T mátrix a programban?

1.d, Mutassa be az algoritmus működését a

¹⁴ $u - v_1, w_1; \dots v_k, w_k$. azt jelenti, hogy a gráfban az u csúcs u -nál nagyobb indexű szomszédai $v_1, \dots, v_k$, és a megfelelő irányítatlan élek súlyai sorban $w_1, \dots, w_k$.

$4 \rightarrow 3.$ $3 \rightarrow 2.$ $2 \rightarrow 1$; $4.$
irányított gráfon!

3. Sztring keresés (Mintaillesztés)

3.1. Quick-search

- 1.a,** Mit számol ki a *Quick Search* algoritmus?
- 1.b,** Mi az előnye, illetve hátránya a naiv mintaillesztő algoritmussal összehasonlítva?
- 1.c,** Mutassa be a *Quick Search* algoritmus előkészítő eljárásának működését az $\{A, B, C, D\}$ ábécé-vel az $ABACABA$ mintán, és
- 1.d,** e mintát illesztő eljárását az $ABABACABACABADABACABABA$ szövegen!
- 1.e,** Mekkora az egyes eljárások aszimptotikus műveletigénye?
- 2.a,** Mit számol ki a *Quick Search* algoritmus?
- 2.b,** Mi az előnye, illetve hátránya – műveletigény szempontjából – a KMP algoritmussal összehasonlítva?
- 2.c,** Magyarázza el, mit tárolunk az algoritmus során a *shift* tömbben!
- 2.d,** Mutassa be a *Quick Search* algoritmus előkészítő eljárásának működését az $\{A, B, C, D\}$ ábécé-vel az $ADABABA$ mintán, és
- 2.e,** e mintát illesztő eljárását az $ADABACACACABADABABADABABA$ szövegen!
- 2.f,** Mekkora az egyes eljárások aszimptotikus műveletigénye?

3.2. Knuth-Morris-Pratt (KMP)

- 1.a,** Definiálja a *KMP* algoritmusban a keresett $P[0..m)$ mintához tartozó π függvényt! Adja meg a π függvény két alapvető tulajdonságát, és ezeket bizonyítsa is be!
- 1.b,** Adja meg a π függvényt a definíciója alapján a $BABAABAB$ mintán!
- 1.c,** Szemléltesse a *KMP* algoritmus működését, ahogy a fenti minta előfordulásait keresi az $ABABABAABABAABABABAABABBABA$ szövegen!
- 2.a,** Definiálja a *KMP* algoritmus π függvényét, majd szemléltesse a *KMP* algoritmus $\text{init}(\pi, P)$ eljárásának működését az $ABABADA$ mintán!
- 2.b,** Szemléltesse *KMP* algoritmussal e minta előfordulásainak keresését az $ABABADABABADABABADABABA$ szövegen!

- 2.c,** Mi a π függvény szerepe a keresés során?
- 2.d,** Mi a *KMP* algoritmus előnye, illetve hátránya – műveletigény szempontjából – a naiv mintaillesztő algoritmussal összehasonlítva?
- 3.a,** Milyen feladatot old meg a *Knuth-Morris-Pratt (KMP)* algoritmus?
- 3.b,** Definiálja a π függvényt, majd adja meg a *BABABAB* mintán!
- 3.c,** Szemléltesse *KMP* algoritmussal e minta előfordulásainak keresését a *BABBABABABABBABABAAB* szövegen!
- 3.d,** Mi a π függvény szerepe a keresés során?
- 3.e,** Mi a *KMP* algoritmus előnye, illetve hátránya a *Quick-search* mintaillesztő algoritmussal összehasonlítva?
- 4.a,** Milyen feladatot old meg a Knuth-Morris-Pratt (KMP) algoritmus?
- 4.b,** Szemléltesse a KMP algoritmus $\text{init}(\pi, P)$ eljárásának működését az *ABACABA* mintán és
- 4.c,** e mintát illesztő eljárását az *ABABACABACABACABABA* szövegen!
- 4.d,** Mekkora az egyes eljárások műveletigénye?
- 4.e,** Mi KMP algoritmus előnye, illetve hátránya a Quick-search mintaillesztő algoritmussal összehasonlítva?

4. Tömörítés

4.1. Huffman kód

- 1.a,** Szemléltesse a *Huffman kódolás* működését az *ÁBRÁBANÁBRA* szövegen! Adja meg a kódfát és a szótárat! Mekkora a *Huffman kódolással* tömörített kód hossza?
- 1.b.,** Mekkora lenne a tömörített kód *fix hosszú* karakterkódok esetén?
- 1.c,** Hogyan dekódolható egy *Huffman kóddal* tömörített szöveg?
- 1.d,** Milyen értelemben optimális a *Huffman kód*? Azt jelenti-e ez, hogy a *Huffman kódolás* a lehető legjobb tömörítés? Miért?
- 2.a,** Az *ELEVEJELESRERENDELVE* szövegen szemléltessük a *Huffman kódolás* működését! Adjuk meg a kódfát és a szótárat!
- 2.b,** Mekkora a *Huffman kódolással* tömörített kód hossza?
- 2.c,** Mekkora lenne a tömörített kód *fix hosszú* karakterkódok esetén?
- 2.d,** Hogyan dekódolható egy *Huffman kóddal* tömörített szöveg?
- 2.e,** Milyen értelemben optimális a *Huffman kód*? Azt jelenti-e ez, hogy a *Huffman kódolás* a lehető legjobb tömörítés? Miért?

4.2. LZW tömörítés

1.a, Adott az $\{A, B, C\}$ ábécé. Szemléthesse a Lempel–Ziv–Welch (LZW) tömörítő algoritmus működését a $CBABABABCBABABAB$ szövegen, majd a megfelelő kitömörítő algoritmusét az 1, 2, 3, 4, 6, 5, 9, 7, 11 kódon! Mindkét esetben adja meg a generált szótárat, és a tömörítetlen szövegen a részszavak és a kódok megfeleltetését!

1.b, Hogyan kezeli a kitömörítő algoritmus azt az esetet, amikor nem találja meg a szótárban az aktuális kódhoz tartozó sztringet?

2.a, Az $\{A, B\}$ ábécével szemléthesse a Lempel–Ziv–Welch (LZW) tömörítő algoritmus működését az $ABABABABA$ szövegen, majd a megfelelő kitömörítő algoritmusét az 1, 2, 2, 3, 6, 4, 7 kódon! Mindkét esetben adja meg a generált szótárat, és a tömörítetlen szövegen a részszavak és a kódok megfeleltetését!

2.b, Milyen értelemben optimális a Huffman kód? Hogyan lehetséges, hogy az LZW algoritmus a gyakorlatban gyakran gyorsabban és jobban tömörít?